

فقه‌وازی

حکم جراحی
برای جلوگیری
از بارداری

نخبر

فقه فتوائی

حکم جراحی برای جلوگیری از بارداری

تهیه و تنظیم:

مصطفی رنجبر

دانش پژوه رشته تخصصی فقه و اصول ورودی ۸۱

حکم جراحی برای جلوگیری از بارداری

سؤال: برای جلوگیری از بارداری عمل جراحی انجام می‌شود، چه در مرد و چه در زن،

حال اگر اعمال جراحی موجب عقیم شدن مرد یا زن شود چه حکمی دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله العالی:

بستن لوله برای جلوگیری از حمل فی نفسه اشکال ندارد ولیکن از لمس و نظر حرام باید

اجتناب شود و در زن با اجازه شوهرش می‌باشد.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی دام‌ظله:

برای جلوگیری از انعقاد نطفه هر وسیله مشروعی که بی‌ضرر باشد و باعث نقص زن یا مرد »

مثل اینکه مرد یا زن برای همیشه از قابلیت تولید مثل ساقط شوند» نشود ذاتاً مجاز است ولی اگر

مستلزم نظر و لمس نامشروع باشد تنها در صورت ضرورت فردی یا اجتماعی جائز است.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله:

قطع رگ و عقیم شدن نقص است و جائز نیست انسان خود را عقیم و ناقص کند، برای کنترل موالید راههای دیگر هست مثل عزل نطفه و غیره که شرعاً بی اشکال است و همین طور است نسبت به بانوان، بلی بستن لوله ها به نحو موقت با رعایت مسائل محرم و نامحرم مانعی ندارد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی دام ظلّه:

عیقیم کردن به طور دائم جائز نیست و به طور موقت هم اگر مستلزم ارتکاب حرامی مثل لمس و نظر غیر جائز باشد جائز نیست مگر اینکه ضرورت باشد.

حضرت آیت الله بهجت رحمته الله:

جائز نیست.

حضرت آیت الله سیستانی دام ظلّه:

فی حد ذاته اشکال ندارد مگر اینکه عضوی را قطع یا فلج نمایند.

حضرت آیت الله تبریزی رحمته الله:

عمل مزبور چنانچه مستلزم نظر حرام یا لمس حرام و کشف بدن پیش مرد اجنبی یا کشف عورت پیش غیر همسر باشد جائز نیست بلکه مطلقاً جائز نیست علی الاحوط.

بستن لوله های رحم از نظر شرعی

سوال: حکم بستن لوله های رحم جهت کنترل جمعیت را بیان فرمائید؟

حضرت آیت الله خامنه ای مد ظله العالی:

در فرض وجود غرض عقلایی بستن لوله ها به شرط اذن شوهر بلا مانع است.

حضرت آیت الله بهجت رحمته الله:

اگر ضرورت ایجاب کند و موقت باشد اشکال ندارد ولی عقیم کردن جائز نیست.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله:

چنانچه موجب عقیم شدن دائمی یا مستلزم حرام مثل نگاه به عورت باشد جائز نیست.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی دام ظلّه:

جائز نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی دام ظلّه:

جلوگیری از انعقاد نطفه با هر وسیله مشروعی که بی ضرر باشد و باعث نقص مرد یا زن «مثل اینکه مرد یا زن برای همیشه از قابلیت تولید مثل ساقط شوند» نشود، ذاتا مجاز است ولی اگر مستلزم نظر و لمس نامشروع می باشد تنها در صورت ضرورت فردی یا اجتماعی جائز است.

حضرت آیت الله تبریزی رحمه الله:

اگر بستن دائمی باشد فی نفسه اشکال دارد.^۱

دیه عقیم کردن

سوال: آیا به پزشکی که مرد یا زن را عقیم می کند دیه تعلق می گیرد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله العالی:

موارد مختلف است.

حضرت آیت الله بهجت رحمه الله:

بلی و احوط در دیه مصالحه بر دیه نفس است.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی رحمه الله:

بلی ارش دارد و مقدار آن را حاکم شرع تعیین می کند.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی دام ظلّه:

بدون ضرورت حرام است و با درخواست خود شخص، تعلق دیه به آن، معلوم نیست.

حضرت آیت الله سیستانی دام ظلّه:

اگر با تمایل خود آنها باشد، دیه ندارد.

حضرت آیت الله تبریزی رحمته الله:

آن عمل فی نفسه جائز است و اگر مرد یا زن مورد عمل، جراح را ابراء کنند بر جراح ضمانی نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی دام ظلّه:

دیه ندارد ولی اگر قابل بازگشت نباشد شرعا جائز نیست.

کنترل جمعیت

سؤال: در پی توصیه مسئولان کشور بر لزوم کنترل جمعیت و اعمال سختگیری‌ها از سوی دولت در این رابطه برخی اخبار حاکی از آن است که علمای سایر فرق اسلامی در کشور توصیه اکید بر ازدیاد جمعیت کرده‌اند تا جایی که در برخی شهرهای کشور موازنه جمعیت به سود آنان به هم خورده است و پیش بینی می‌شود در صورت ادامه این روند طی چند دهه آینده به افزوده شدن جمعیت آنان نسبت به شیعه در کل کشور بینجامد آیا کنترل جمعیت و اعمال محدودیت‌های دولتی به این منظور شرعا چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله العالی:

کنترل جمعیت در صورتی که غرض عقلانی بر آن مترتب باشد مانع ندارد ولیکن اگر در زمان یا مکان خاصی آثار سوئی بر آن مترتب گردد حکم دیگری پیدا می‌کند.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله:

دست اندر کاران برنامه‌هایی که به طور گسترده در سطح جامعه مطرح است باید مراقب باشند که برنامه‌های مزبور موجب تضعیف شیعه و تشیع نباشد و اگر این چنین است در اصلاح آن بکوشند.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی دام ظلّه:

کنترل جمعیت شیعه در مناطق مذکور کار صحیحی نیست.

حضرت آیت الله تبریزی رحمته الله:

چنانچه محرز شود که آنان چنین کاری می کنند و دولت هم ممانعت نمی کند شیعیان باید
مقابله به مثل کنند.

پی نوشت

۱. مسائل جدید ازدیدگاه علما و مراجع تقلید، ج ۲، ص ۱۲۷-۱۳۰.